

Licht op Maria: een oecumenisch perspectief

'Maria is nooit oorzaak van een scheiding tussen kerken geweest', zei hoofdspreker Hendro Munsterman zondag 21 januari tijdens de open studiedag 'Licht op Maria' in Mariënkroon, Nieuwkuijk. De theoloog-journalist sprak over de figuur van Maria en de oecumene op de themadag in het kader van de Gebedsweek voor de eenheid van de christenen, dit jaar georganiseerd door Focolare in samenwerking met de Katholieke Vereniging voor Oecumene.

Ruim honderd mensen waren naar Nieuwkuijk gekomen voor een sprankelend programma van inleidingen, getuigenissen, zang, gebed, gesprek en ontmoeting. De keuze voor het thema 'Licht op Maria' was ingegeven door het jaarthema van Focolare. Binnen de eigen gelederen is de Focolarebeweging vertrouwd met de verschillen in de benadering van Maria. Katholieken én protestanten maken deel uit van deze beweging die zich tot doel stelt samen het evangelie te leven.

Hoewel de figuur van Maria nooit tot kerkscheidingen aanleiding heeft gegeven, is het toch een heikel punt in de oecumenische dialogen. Want achter opvattingen over Maria gaan dieperliggende theologische thema's schuil, legde Munsterman uit.

Het misverstand rondom Maria is volgens Munsterman met name in het tweede millennium ontstaan. Stond Maria in het eerste millennium vooral als Moeder van Christus, als eerste van de gelovigen en als beeld van de Kerk aan de kant van de menselijke geschiedenis en van de verlost mensheid, in het tweede millennium is Maria geleidelijk 'verhoogd' en is ze boven de Kerk komen te staan. In de 19e eeuw, de eeuw van de Mariadogma's, is dit tot een hoogtepunt gekomen. Onder verwijzing naar de Franse theoloog Yves Congar legde Munsterman uit dat door de verhoging van Maria het unieke middelaarschap van Christus in het geding dreigt te komen. Maria heeft gaten moeten vullen in de perceptie van gelovigen, ten gevolge van een verkeerd beeld van God. De katholieke theologie van de 20e eeuw, het Tweede Vaticaans Concilie en de Catechismus van de Katholieke Kerk hebben dit onderkend. Maria is dierbaar omdat zij laat zien wie Christus is, wat God beloofd heeft, wat God door de Heilige Geest in Christus met ons zal doen.

Munsterman besloot met een oproep aan katholieken en protestanten om samen de uitdaging aan te gaan om te onderzoeken wat het voor ons betekent als de Schrift over Maria spreekt. In de Schrift gaat het niet om vragen van hoe het ooit was, maar om de actualisering van Gods heilswerk vandaag in ons. De vraag is of wij Christus willen volgen met en zoals Maria.

Na Hendro Munsterman sprak ook een van de leden van de Focolarebeweging, Hanneke Steetskamp, ouderling Protestantse Gemeente Vlijmen. Zij gaf een visie op Maria vanuit de oecumenische gemeenschapsspiritualiteit van de Focolarebeweging. Zie voor haar bijdrage en voor meer over de studiedag: www.oecumene.nl, de site van de Katholieke Vereniging voor Oecumene.